

Uvodnik

To številko Maske je treba brati skozi prejšnje tri: Neznosna lahkost (umetniške) svobode /86–87/, Politike predstavljanja /88–89/ in Scena akcije, scena misli /90–91/, v katerih smo razvijali debato o statusu in načinih delovanja umetnosti v neoliberalnem kapitalizmu. Projekte slovenskih umetnikov, o katerih govorimo v tej številki, je treba brati skozi Badioujevo tezo o sodobni umetnosti, ki se ne sme ujemati z zahodno idejo o politični svobodi, tezo Gržiničeve o ponovni povezavi ustvarjalnosti in odpora, Močnikovo tezo o umetnosti kot drugotni obdelavi ideološko že obdelanega, tezo Jonesove o umetnikih kot potrošniških podobah, Vevarjevo tezo, da politika tako rekoč ni utegnila opaziti sodobnega plesa, skozi Rancierjevo trditev, da je umetnost politična zaradi distance, ki jo zavzema do izražanja glede stanja družbenih in političnih zadev, in skozi misel Fosterjeve, da politična gibanja imenujemo »gibanja« tudi zato, ker je v njih vpisana določena koreografija. Te projekte (pri katerih ni nepomembno dejstvo, da so večinoma nastali v sodelovanju med slovenskimi in nizozemskimi, italijanskimi, islandskimi, belgijskimi, srbskimi ... soustvarjalci in soproducenti) je treba brati kot simptom nekega stanja, v katerem artikulacija novih oblik političnega ni stvar umetniških praks, ampak celotne sfere družbenega, ki se poskuša postaviti po robu anestetizirajočim učinkom moči kapitala. Odpor, odmik, premestitev je, paradoksalno, postalo nekaj, kar je nenehno treba delati vidno, vidno, ki ne bi bilo posledica spektakelskih postopkov iznajdljivega marketinga, ampak nekega prostora vmes, nedefiniranega, neprivatiziranega, nejasnega, nezasedenega, nefiksnega, ki pa spet ni prostor teritorija, enosti in ekskluzivnosti ... Ali z Rancierjem: »Avtonomija umetnosti je tudi njena heteronomija. Ta dvojnost pripomore k dvema politikama estetike. Umetnost je politična v estetskem režimu umetnosti toliko, kolikor njeni predmeti pripadajo ločeni sferi. In je politična, kolikor njeni predmeti niso bistveno drugačni od predmetov iz drugih sfer.« (eh)